

Sygn. akt V **GC 186/21 upr**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2021 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Ryszard Kołodziejski
Protokolant:	st.sekr.sądowy Justyna Kołakowska

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2021 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko G. J.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego G. J. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 21.847,57 zł (dwadzieścia jeden tysięcy osiemset czterdzieści siedem złotych pięćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 6 marca 2019r. do dnia zapłaty;

II zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.710 zł (cztery tysiące siedemset dziesięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 29 grudnia 2021 r.

Powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. domagał się zasądzenia od pozwanego G. J., kwoty 21.847,57 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 5 marca 2019 roku do dnia zapłaty. Powód podał, iż zawarł z pozwanym umowę o przyłączenie do sieci. Zgodnie z umową, po jej rozwiązaniu pozwany zobowiązany był do zwrotu udokumentowanych wydatków poniesionych przez powoda i zobowiązań zaciągniętych w związku z realizacją umowy. Pomimo rozwiązania umowy pozwany nie uiścił ww. należności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 25 stycznia 2021 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Toruniu uwzględnił żądanie pozwu.

Pozwany zaskarżył nakaz zapłaty i wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł zarzut przedawnienia, wskazując, że zawarta umowa była umową o dzieło. Ponadto w ocenie pozwanego nie doszło do skutecznego zawarcia umowy, bowiem osoby reprezentujące powoda nie były do tego umocowane. Pozwany wskazał też, że powód nie mógł rozwiązać umowy z nim, bowiem pozwany mimo sprzedaży nieruchomości zachował do niej tytuł prawny. Pozwany twierdził, iż zawarł z nowym właścicielem nieruchomości umowę użyczenia. Ponadto w ocenie pozwanego nakłady powoda nie powinny podlegać zwrotowi, bowiem poprzez wykonanie prac zwiększył on wartość swojego majątku,

a jednocześnie nie wykazał poniesionej szkody. Pozwany zarzucił też powodowi niewykazanie powództwa co do wysokości.

Sąd ustalił co następuje:

Powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie dystrybucji energii elektrycznej. Pozwany zajmuje się profesjonalnie prowadzeniem robót budowlanych.

(dowody: odpis z rejestru przedsiębiorców KRS – k. 9-12; wydruk z (...) k. 41)

Od maja 2017 r. pozwany prowadził roboty budowlane na nieruchomości w O. przy ul. (...) II, działka ewidencyjna nr (...), która była własnością jego i jego żony. Kierownikiem budowy był S. K..

(dowody: dziennik budowy – k. 51; umowa sprzedaży – k. 87-91)

W dniu 17 sierpnia 2017 r. powód zawarł z pozwanym umowę o przyłączenie do sieci (nr (...)) z mocą przyłączeniową o wartości 125 kW na napięciu 0,4 kV instalacji pozwanego w budynku mieszkalnym wielorodzinnym w O., ul. (...) II, działka nr (...).

Oplatę za przyłączenie do sieci określono na kwotę 8.223,75 zł plus VAT (§ 5 ust. 2 umowy).

W § 8 ust. 1.6 wskazano, że stronom przysługuje prawo rozwiązania umowy bez wypowiedzenia w przypadku utraty przez klienta tytułu prawnego do obiektu, dla przyłączenia którego została zawarta niniejsza umowa o przyłączenie.

W przypadku rozwiązania umowy z powyższej przyczyny przed zawarciem umowy o świadczenie usług dystrybucji lub umowy kompleksowej pozwany zobowiązany był do zwrotu powodowi udokumentowanych wydatków poniesionych przez powoda i zaciągniętych przez niego zobowiązań w związku z realizacją przedmiotu umowy o przyłączenie (§ 8 ust. 3 i § 6 ust. 2 umowy).

Umowa w imieniu powoda została podpisana przez H. O. i P. M. (1). Na podstawie pełnomocnictw udzielonych im w dniu 1 stycznia 2015 r. byli oni upoważnieni do dokonywania w imieniu powoda czynności prawnych skutkujących zaciągnięciem zobowiązania o łącznej wartości nieprzekraczającej 200.000 zł netto.

(dowody: umowa – k. 14-16; pismo powoda z 17 sierpnia 2017 r. z potwierdzeniem odbioru – k. 13, 17; pełnomocnictwa – k. 82-83)

Pismem z dnia 7 czerwca 2018 r. powód poinformował pozwanego o zakończeniu prac przyłączeniowych.

W dniu 14 czerwca 2018 r. (...) Serwis sp. z o.o. w G. wystawił na rzecz powoda fakturę nr (...) na łączną kwotę 25.986 zł netto (31.962,78 zł brutto). Faktura obejmowała następujące pozycje:

1. Montaż kabla w ziemi 4x150mm² typu (...) -J SE (bez wymiany gruntu, naprawy nawierzchni) z uwzględnieniem opłat za zajęcie terenu na długości 167 metrów – 17.307,88 zł netto,
2. Wprowadzenie kabla 4x150mm² typu (...) -J SE (2 kpl) – 295,02 zł netto,
3. Dodatek za przecisk rurą do d=110 mm na długości 20 metrów – 2.506,20 zł netto,
4. Dodatek za ułożenie rury do d=110 mm w wykopie otwartym na długości 38 metrów – 1.567,88 zł netto,
5. Montaż złącza kablowego, kablowego-pomiarowego (bez kosztu złącza) – 609,47 zł netto,
6. Wyposażona szafa/złącze kablowa SK3 (z (...)) w tym cena szafy/złącza bez wskazanego wyposażenia – 1.571,90 zł netto,

7. Wykonanie uziemienia 30 ohm – 328,18 zł netto,
8. Pomiar pomontażowy kabla nn – 45,31 zł netto,
9. (...) geodezyjna do 100 m linii napowietrznej lub kablowej zawierająca współrzędne w wersji elektronicznej – 578,34 zł netto,
10. (...) geodezyjna za każde dodatkowe (rozpoczęte) 100m linii napowietrznej lub kablowej – 176,39 zł netto,
11. Wyposażenie pola w rozdzielnicę stacyjnej nn, szafie kablowej, złączu kablowym w rozłączniko-bezpiecznik (bez kosztu materiałów) – 123,66 zł netto,
12. Cena rozłącznika bezpiecznikowego 2 łącznie (z wkładkami bezpiecznikowymi) – 268,17 zł netto,
13. Prace w złączach i szafach kablowych (2 kpl) – 607,60 zł netto.

(dowody: pismo powoda z dnia 7 czerwca 2018 r. – k. 52-53; faktura – k. 84-84v; zeznania świadka K. D. złożone na piśmie – k. 128-128v)

W dniu 11 czerwca 2018 r. pozwany i jego żona sprzedali na rzecz (...) sp. z o.o. we W. nieruchomość w O., na którą składała się m.in. działka ewidencyjna nr (...). Sprzedający oświadczyli, że na wspomnianej działce gruntu rozpoczęta jest budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego.

(dowody: umowa sprzedaży – k. 87-91)

Po zbyciu nieruchomości pozwany kontynuował prowadzone na niej roboty budowlane, zachowując dostęp do terenu budowy.

(dowody: dziennik budowy – k. 51; zeznania świadka K. D. złożone na piśmie – k. 128-128v; zeznania świadka S. K. złożone na piśmie – k. 131-131v; zeznania świadka P. M. (2) złożone na piśmie – k. 136-139; zeznania świadka P. K. złożone na piśmie – k. 141-143; zeznania świadka K. B. złożone na piśmie – k. 157-160; zeznania pozwanego złożone na piśmie – k. 154-155)

W piśmie z dnia 6 lutego 2019 r., które dotarło do powoda 13 lutego 2019 r., pełnomocnik pozwanego S. K. oświadczył: „w związku z utratą tytułu prawnego do obiektu dotyczącą inwestycji Budynku mieszkalnego wielorodzinnego z halą garażową zespół O na działce (...) w miejscowości O. przy ul. (...) II na podstawie par 8 pkt 1.6 rozwiązujemy umowę bez wypowiedzenia”. Do pisma dołączono akt notarialny – umowę sprzedaży nieruchomości.

Pozwany udzielił S. K. w dniu 13 marca 2017 r. pełnomocnictwa „do reprezentowania firmy (...) we wszystkich sprawach związanych z prowadzeniem inwestycji budowlanych polegających na budowie: budynku mieszkalnego wielorodzinnego (...) na dz. nr 10/30 w miejscowości O. w szczególności do występowania przed (...) dostawcami mediów, itp., oraz do podpisywania oświadczeń woli”. S. K. wszystkie podejmowane czynności uzgadniał z pozwanym.

(dowody: rozwiązane umowy – k. 19; pełnomocnictwo – k. 20; zeznania świadka S. K. złożone na piśmie – k. 131-131v)

W odpowiedzi powód poinformował, że „zgodnie z § 8 pkt 1.6 rozwiązuje umowę o przyłączenie do sieci nr (...) w dniu 18.02.2019r. z natychmiastowym skutkiem prawnym”. Jednocześnie poinformował, że w związku z rozwiązaniem umowy ze strony klienta poniósł koszty inwestycyjne na kwotę netto 25986 zł i zapowiedział, że wystawi fakturę na tę kwotę.

(dowody: pismo powoda z 18 lutego 2019 r. z potwierdzeniem odbioru – k. 18, 21)

W dniu 19 lutego 2019 r. powód wystawił na rzecz pozwanego fakturę VAT nr (...) na kwotę 25.986 zł netto (31.962,78 zł brutto), płatną do 5 marca 2019 r.

(dowody: faktura – k. 23)

W piśmie z dnia 7 marca 2019 r. pozwany wskazał, że deklaracja powoda o rozwiązaniu umowy jest przedwczesna, a faktura została wystawiona bezpodstawnie. Pozwany stwierdził, że w piśmie z dnia 6 lutego 2019 r. omyłkowo podano, że utracił on tytuł prawny do nieruchomości, podczas gdy nastąpiła jedynie zmiana tego tytułu. Poinformował, że na sprzedanej nieruchomości prowadzi roboty budowlane i używa jej na podstawie ustaleń z inwestorem.

W kolejnym piśmie z dnia 18 kwietnia 2019 r. pozwany podtrzymał swoje stanowisko.

(dowody: pismo pozwanego z 7 marca 2019 r. z potwierdzeniem nadania i wydrukiem śledzenia przesyłek – k. 54-58; pismo pozwanego z 18 kwietnia 2019 r. – k. 59)

(...) sp. z o.o. we W. pismem z dnia 19 kwietnia 2019 r. zaproponowała powodowi zawarcie trójstronnego porozumienia z obecnym i poprzednim właścicielem nieruchomości w O..

(dowody: pismo z 19 kwietnia 2019 r. z potwierdzeniem nadania i wydrukiem śledzenia przesyłek – k. 60-63)

Pismem z dnia 25 czerwca 2020 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 21.847,57 zł wynikającej z faktury nr (...).

(dowody: wezwanie do zapłaty – k. 22)

W dniu 4 lutego 2021 r. (...) sp. z o.o. we W. sporządził wniosek do powoda o określenie warunków przyłączenia dla budynku położonego w O. przy ul. (...) II na działce ewidencyjnej nr (...). Powód w dniu 18 lutego 2021 r. wydał warunki przyłączeniowe.

(dowody: wniosek – k. 64-67; zeznania świadka K. D. złożone na piśmie – k. 128-128v)

Sąd zważył co następuje:

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwość, autentyczność i moc dowodowa nie budziły jego wątpliwości, a także na podstawie zeznań świadków K. D., S. K., P. M. (2), P. K. i K. B., a także pozwanego. W ocenie Sądu, zeznania świadków w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia były rzeczowe, logiczne oraz korespondowały ze sobą wzajemnie oraz z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Sąd nie znalazł żadnych podstaw, aby kwestionować zeznania świadków.

Jeśli chodzi o zeznania pozwanego to pozostawały one co do zasady zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Sąd nie dał jednak wiary pozwanemu co do jego twierdzenia, iż intencją pisma z dnia S. K. z dnia 6 lutego 2019 r. nie było rozwiązanie umowy, a pełnomocnik pozwanego nie miał wiedzy na temat konsekwencji tego pisma. Trzeba podkreślić, że w jego treści S. K. jednoznacznie oświadczył z powołaniem się na stosowne postanowienie umowy: „na podstawie par 8 pkt 1.6 rozwiązujemy umowę bez wypowiedzenia”. S. K., zeznając w charakterze świadka, wskazał również, że wszystkie swoje czynności uzgadniał z pozwanym. Sąd nie brał też pod uwagę opinii pozwanego co do nieistnienia podstaw do rozwiązania umowy, a to w myśl zasady facta probantur, iura novit curia. Sąd wziął również pod uwagę, że dowód z przesłuchania stron ma charakter subsydiarnego środka dowodowego, jako że podmiot, którego bezpośrednio dotyczy wynik postępowania, bywa z reguły zainteresowany konkretnym, korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem sporu. Zeznającego cechuje często emocjonalne podejście do sprawy, które utrudnia dokonanie obiektywnej oceny i analizy postrzeganych zdarzeń. Powstaje także zwiększone ryzyko świadomego lub nawet nieświadomego zniekształcania lub zatajania faktów. Niezależnie od stopnia uczciwości strony oderwanie się od postrzegania sprawy przez pryzmat własnych interesów może nastroić trudności. Ograniczenie przyjęte w art. 299 k.p.c. jest konsekwencją założenia o nikłej wartości dowodowej wypowiedzi osoby bezpośrednio zainteresowanej wynikiem postępowania (zob. wyrok SA w Gdańsku z 15.02.2012 r., V ACa 125/12, POSAG 2012, nr 2, poz. 3-21).

Ustalając stan faktyczny, Sąd miał na uwadze, iż spór w niniejszej sprawie dotyczył przede wszystkim kwestii o charakterze prawnym. Pozwany kwestionował bowiem ważność umowy o przyłączenie do sieci oraz istnienie podstaw do rozwiązania umowy. Negował również obowiązek zwrotu nakładów poniesionych przez powoda, wskazując, że powiększyły one jego majątek. W zakresie okoliczności faktycznych spór dotyczył wyłącznie kwestii wysokości wydatków poczynionych przez powoda w związku z przyłączeniem do sieci instalacji pozwanego. Ponadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia części roszczeń.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W pierwszej kolejności trzeba wskazać, że podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia okazał się niezasadny. Zdaniem pozwanego zastosowanie miał art. 646 k.c., który określa termin przedawnienia na dwa lata od dnia oddania dzieła. Stanowisko strony pozwanej jest jednak błędne. Powyższy przepis nie może mieć zastosowania do umowy o przyłączenie do sieci, która nie stanowi umowy o dzieło, lecz odrębną umowę uregulowaną w art. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 755; dalej: pr. energ.). Należy podkreślić, że w pr. energ. nie uregulowano kwestii terminu przedawnienia roszczeń z umowy o przyłączenie do sieci, a w szczególności brak odesłania do odpowiedniego stosowania przepisów umowy o dzieło. To z kolei oznacza, że dla ustalenia właściwego terminu przedawnienia należało sięgnąć do przepisu art. 118 k.c. W niniejszej sprawie zastosowanie znajdował więc trzyletni termin przedawnienia przewidziany dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Należy więc wskazać, że roszczenie powoda wyrażone w fakturze nr (...) stało się wymagalne w dniu 6 marca 2019 r. Skoro powód wniósł powództwo w dniu 31 grudnia 2020 r., to niewątpliwie zrobił to przed upływem terminu przedawnienia. W ocenie Sądu nie było zatem wątpliwości, że w niniejszej sprawie powód dochodził roszczenia nieprzedawnionego.

Przechodząc do dalszych rozważań, trzeba wskazać, że podstawa prawna roszczenia powoda wynikała z zawartej między stronami umowy o przyłączenie do sieci. Sąd nie podzielił stanowiska pozwanego, który próbował przekonać, że nie doszło do skutecznego zawarcia umowy o przyłączenie z uwagi na brak umocowania osób, które podpisały kontrakt w imieniu powoda. Trzeba bowiem wskazać, że powód w odpowiedzi na zarzut pozwanego przedłożył pełnomocnictwa udzielone H. O. oraz P. M. (1). Niewątpliwie ich zakres przedmiotowy i temporalny umożliwiał pełnomocnikom zawarcie umowy z dnia 17 sierpnia 2017 r. w imieniu powoda. Trzeba przyznać rację pozwanemu, że powód nie przedłożył z kolei upoważnienia wydanego dla osoby, która udzieliła pełnomocnictw dalszym pełnomocnikom. W ocenie Sądu jednak całokształt materiału dowodowego przemawia za przyjęciem domniemania faktycznego, że upoważnienie takie istniało (art. 231 k.p.c.). W szczególności przekonują o tym działania podejmowane przez powoda po zawarciu umowy, w tym wystąpienie z powództwem w niniejszej sprawie. Gdyby nawet takiego upoważnienia nie było, należałoby uznać, że powód per facta concludentia potwierdził ważność zawartej z pozwanym umowy (art. 103 § 1 k.c.). Na marginesie warto zauważyć, że skoro pozwany twierdził, iż osoby, które podpisały umowę nie miały pełnomocnictwa do tej czynności, to zgodnie z art. 103 § 2 k.c. winien był wyznaczyć powodowi, odpowiedni termin do potwierdzenia umowy. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego terminu stałby się wolny. Brak jednak dowodów na podjęcie tych kroków przez pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1997 r., sygn. akt II CKN 431/97, OSNC 1998/6/94).

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pr. energ. umowa o przyłączenie do sieci powinna zawierać co najmniej postanowienia określające: termin realizacji przyłączenia, wysokość opłaty za przyłączenie, miejsce rozgraniczenia własności sieci przedsiębiorstwa energetycznego i instalacji podmiotu przyłączanego, zakres robót niezbędnych przy realizacji przyłączenia, wymagania dotyczące lokalizacji układu pomiarowo-rozliczeniowego i jego parametrów, harmonogram przyłączenia, warunki udostępnienia przedsiębiorstwu energetycznemu nieruchomości należącej do podmiotu przyłączanego w celu budowy lub rozbudowy sieci niezbędnej do realizacji przyłączenia, przewidywany termin zawarcia umowy, na podstawie której nastąpi dostarczanie paliw gazowych lub energii, ilości paliw gazowych lub energii przewidzianych do odbioru, moc przyłączeniową, odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do ustalonego w umowie, oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania. Zgodnie z ust. 8 za przyłączenie do sieci pobiera się opłatę.

W niniejszej sprawie kluczowe znaczenie miały § 8 ust. 1.6 oraz 3 umowy stron, zgodnie z którymi: 1) każda ze stron mogła rozwiązać umowę bez wypowiedzenia w przypadku utraty przez pozwanego tytułu prawnego do obiektu; 2) jeśli do rozwiązania umowy z tej przyczyny doszło przed zawarciem przez pozwanego umowy o dystrybucję lub umowy kompleksowej, to był on zobowiązany do zwrotu powodowi udokumentowanych wydatków poniesionych przez powoda i zaciągniętych przezeń zobowiązań – związanych z realizacją przedmiotu umowy. W ocenie Sądu powyższe postanowienia umowne pozostawały ważne, bowiem nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego (art. 353¹ k.c.). Wypada też podkreślić, że obie strony kontraktu były profesjonalistami. Pozwany w chwili zawarcia umowy był przedsiębiorcą budowlanym z ponad dwudziestoletnim doświadczeniem.

Przechodząc do dalszych rozważań, wskazać trzeba, że ziszczyły się przesłanki do żądania przez powoda zwrotu nakładów na wykonanie przyłączenia do sieci. Pozwany utracił tytuł prawny do obiektu, albowiem w dniu 11 czerwca 2018 r. sprzedał wraz z żoną (...) spółce (...). Następnie to pozwany, przez swojego pełnomocnika, złożył stanowcze i jednoznaczne oświadczenie o rozwiązaniu umowy bez wypowiedzenia (k. 19). Sąd nie miał wątpliwości, że S. K. był przez pozwanego umocowany do złożenia takiego oświadczenia. Z treści pełnomocnictwa z dnia 13 marca 2017 r. (k. 20) wynika bowiem, że pozwany upoważnił pełnomocnika do składania oświadczeń woli m.in. wobec dostawców mediów w sprawach związanych z prowadzeniem inwestycji budowlanej w O. na działce ewidencyjnej nr. 10/30, której to nieruchomości dotyczyła umowa o przyłączenie do sieci. Wbrew twierdzeniom pozwanego, zamiarem S. K. nie było li tylko zawiadomienie o zbyciu nieruchomości, ale również rozwiązanie umowy stron, co zostało wyraźnie wyartykułowane z powołaniem się na konkretne postanowienie umowne, dające stronom takie uprawnienie. W próżnię trafiały także twierdzenia pozwanego, jakoby S. K. złożył powyższe oświadczenie omyłkowo, bowiem nie był świadom konsekwencji. Pełnomocnik pozwanego, zeznając w charakterze świadka, wskazał, że wszystkie podejmowane czynności uzgadniał z pozwanym.

Niezależnie od powyższego, prawo nie zna instytucji odwołania czynności prawnej dokonanej przez prawidłowo ustanowionego pełnomocnika w granicach jego umocowania. Trzeba wskazać, że zgodnie z art. 95 § 1 i 2 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, można dokonać czynności prawnej przez przedstawiciela. Czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. Reprezentowany może więc, ale nie musi mieć wpływu na treść składanego przez przedstawiciela oświadczenia woli, może to oświadczenie znać lub nie, aprobować albo nie zgadzać się z nim. Powyższe nie ma jednak znaczenia dla skuteczności czynności podejmowanych przez pełnomocnika. Skoro pozwany twierdził, że jego pełnomocnik, składając oświadczenie o rozwiązaniu umowy, działał pod wpływem błędu, to dla uchylenia się od skutków prawnych tej czynności, konieczne było złożenie w ustawowym terminie pisemnego oświadczenia zgodnie z art. 88 § 1 i 2 k.c. Pozwany nie wykazał jednak, by oświadczenie takie powodowi złożono.

Sąd pragnie więc jedynie na marginesie odnieść się do kwestii rzekomego błędu pełnomocnika pozwanego. Strona pozwana próbowała bowiem przekonać, że w istocie nie utraciła tytułu prawnego do nieruchomości, a doszło jedynie do modyfikacji tego tytułu. Zdaniem pozwanego korzystał on nadal z nieruchomości na podstawie dorozumianej umowy użyczenia zawartej z jej nowym właścicielem. Powyższego starał się dowieść pozwany przy pomocy dowodu z przesłuchania świadków. Trzeba przyznać, że w świetle ich jednomyślnych zeznań, nie było wątpliwości, że pozwany po sprzedaży nieruchomości, zachował do niej dostęp, albowiem stanowiła ona teren budowy, a pozwany był generalnym wykonawcą robót. Jednocześnie jednak żaden ze świadków nie potwierdził, by spółka (...) zawarła z pozwanym jakąkolwiek umowę, w szczególności umowę użyczenia, na podstawie której strona pozwana zachowałaby tytuł prawny do nieruchomości. Z kolei w ramach umowy o roboty budowlane wykonawca włada terenem budowy wyłącznie w interesie kontrahenta umowy, dla którego wznosi obiekt budowlany i podejmuje wszelkie działania związane z osiągnięciem tego efektu. Wykonuje zatem władanie czysto zastępcze, za zamawiającego-inwestora, jest więc dzierżycielem, nie posiadaczem (art. 338 k.c.; zob. wyrok SN z 12.12.1990 r., I CR 750/90, OSNC 1992, nr 5, poz. 81; wyrok SA w Gdańsku z 27.06.2019 r., I AGA 395/18, LEX nr 2775630; B. Sitek [w:] Kodeks cywilny. Komentarz

aktualizowany, red. J. Ciszewski, P. Nazaruk, LEX/el. 2021, art. 338; E. Strzępka-Frania, Przekazanie i udostępnienie terenu budowy przez inwestora wykonawcy budowlanemu, cz. I., Pr.Sp 2007, nr 6, s. 25).

W tym kontekście trzeba też wskazać, że umowa stron nie zawierała definicji pojęcia „tytułu prawnego”. Należy jednak zauważyć, iż tym samym pojęciem posługuje się ustawa pr. energ. W szczególności zgodnie z art. 7 ust. 3 (pr. energ.) obowiązek, o którym mowa w ust. 1 zdanie pierwsze (tj. obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci z podmiotem ubiegającym się o takie przyłączenie), nie dotyczy przypadku, gdy ubiegający się o zawarcie umowy o przyłączenie do sieci nie ma tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości, obiektu lub lokalu, do których paliwa gazowe lub energia mają być dostarczane. Należy uznać, że § 8 ust. 1.6 umowy stron pośrednio nawiązywał do powyższego przepisu. W pr. energ. próżno jednak poszukiwać definicji ustawowej terminu „tytuł prawny”. W doktrynie zwraca się więc uwagę, iż należy go rozumieć szeroko. Dlatego tytuł prawny to wszystkie tytuły prawnorzeczowe do nieruchomości jak: własność, użytkowanie wieczyste oraz ograniczone prawa rzeczowe jak użytkowanie, służebność czy zastaw. W zasadzie nie budzi też kontrowersji, że tytułem prawnym do w rozumieniu art. 7 ust. 3 pr. energ. są tzw. obligacyjne prawa do korzystania z cudzej rzeczy, a w praktyce przede wszystkim: najem, dzierżawa, użyczenie (zob. M. Kuliński (red.), Prawo energetyczne. Komentarz, Warszawa 2017). Trzeba jednak wskazać, że cechą wspólną powyższych umów jest udostępnienie rzeczy (w tym nieruchomości) drugiej osobie w celu używania jej wg woli i potrzeb tej osoby. W takich przypadkach nie ma wątpliwości co do posiadania przez tą osobę tytułu prawnego do rzeczy. W ocenie Sądu jednak nie sposób podzielić tej konstatacji w odniesieniu do wykonawcy, który otrzymuje do dyspozycji teren budowy, ale w celu podejmowania działań wyłącznie w interesie i na rzecz inwestora. Wykonawca podejmuje bowiem różne czynności związane z prowadzeniem robót i zapewnieniem ich prawidłowości oraz bezpieczeństwa i porządku (np. składowanie materiałów budowlanych). Celem tych czynności jest jednak li tylko osiągnięcie rezultatu, czyli wykonanie obiektu i oddania go zamawiającemu wraz z przekazanym terenem (por. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 10, Warszawa 2021). Sąd nie miał więc wątpliwości, że z chwilą sprzedaży nieruchomości pozwany utracił do niej tytuł prawny, co zostało zresztą explicite wyrażone w piśmie pełnomocnika pozwanego z dnia 6 lutego 2019 r. W piśmie tym S. K. zasadnie stwierdził, iż załączona umowa sprzedaży dokumentuje „utrata tytułu prawnego” (k. 19).

Warto także zwrócić uwagę na przepisy wykonawcze do ustawy pr. energ. Zgodnie z § 7 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U.2007.93.623 z dnia 2007.05.29 ze zm.) do wniosku o określenie warunków przyłączenia, oprócz dokumentów wymienionych w art. 7 ust. 8d ustawy, o ile są wymagane, należy dołączyć dokument potwierdzający tytuł prawny wnioskodawcy do korzystania z obiektu, w którym będą używane przyłączane urządzenia, instalacje lub sieci. Wypada więc wskazać, że osoba ubiegająca się o przyłączenie do sieci powinna legitymować się dokumentem potwierdzającym posiadanie tytułu prawnego do korzystania z obiektu. Pozwany nie wykazał jednak, by po sprzedaży nieruchomości przedłożył powodowi dokument na wykazanie zachowania tytułu prawnego do obiektu.

Przechodząc do dalszych rozważań, trzeba wskazać, że wobec istnienia ważnego postanowienia umownego przewidującego obowiązek zwrotu wydatków i zaciągniętych zobowiązań, w próżnię trafiły twierdzenia pozwanego co do obowiązku wykazania szkody przez powoda. Postanowienie § 8 ust. 3 umowy nie wiązało w żaden sposób obowiązku zwrotu nakładów przez pozwanego z wystąpieniem szkody po stronie powoda. Podobnie należy ocenić twierdzenia pozwanego co do zwiększenia wartości majątku powoda w wyniku wykonanych prac nad przyłączeniem do sieci. Dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy irrelevantne pozostawały kwestie późniejszego wykorzystania instalacji przyłączeniowej przez obecnego właściciela nieruchomości. Istotne jest bowiem, że pozwany będący doświadczonym przedsiębiorcą, zgodził się na zwrot powodowi jego nakładów – w przypadku rozwiązania umowy z powodu utraty tytułu prawnego. Następnie sam pozwany wyzbył się tytułu prawnego do nieruchomości (przed zawarciem umowy o dystrybucję lub umowy kompleksowej) oraz złożył oświadczenie o rozwiązaniu tej umowy. Pozwany musiał więc liczyć się z konsekwencjami swoich własnych poczynań. Nic nie ograniczało autonomii woli pozwanego zarówno przy zawieraniu umowy z powodem, jak i przy późniejszych czynnościach związanych ze sprzedażą nieruchomości i rozwiązaniem umowy o przyłączenie. Zastosowanie miały zatem zasady pacta sunt servanda i volenti non fit iniuria.

W tym kontekście niezasadne byłoby również oddalenie powództwa w oparciu o art. 5 k.c., co postulował pozwany na dalszym etapie postępowania. Powyższy przepis zawiera klauzule generalne w postaci sprzeczności działania uprawnionego ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem przysługującego mu prawa lub z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Podkreślić trzeba, iż przepis art. 5 k.c. może być stosowany wyjątkowo tylko w takich sytuacjach, w których wykorzystywanie uprawnień wynikających z przepisów prawnych prowadziłoby do skutku nieaprobowanego w społeczeństwie ze względu na przyjętą w społeczeństwie zasadę współzycia społecznego. W orzecznictwie podnosi się, że norma zawarta w treści art. 5 k.c. może być zastosowana tylko po wykazaniu wyjątkowych okoliczności. Zasady współzycia społecznego są pojęciem nieostrym, stąd też powoływanie się na sprzeczność danej czynności prawnej z tymi zasadami powinno wiązać się z konkretnym wykazaniem, o jakie zasady współzycia społecznego w konkretnym przypadku chodzi, na czym polega konkretna zasada współzycia społecznego oraz uzasadnieniu, na czym polega sprzeczność czynności prawnej z tymi zasadami. Omawiana klauzula generalna ma charakter wyjątku, co oznacza, że odmowa udzielenia ochrony prawnej musi być uzasadniona istnieniem okoliczności szczególnie rażących (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2016 roku, II CSK 93/16, Legalis nr 1550006, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 września 2016 roku, sygn. akt I ACa 346/16, Legalis nr 1522791). Powołane przez pozwanego argumenty w ocenie Sądu nie uzasadniały zastosowania art. 5 k.c. i uznania, że pomimo powstania na podstawie umowy roszczenia o zwrot nakładów, dochodzenie tej wierzytelności byłoby nadużyciem prawa. Należy zresztą wskazać, że pozwany uzasadniając zarzut nadużycia prawa ograniczył się w istocie do powtórzenia innych swoich twierdzeń, które zostały już omówione w uzasadnieniu (k. 107).

Jeśli chodzi o wysokość roszczenia powoda, to Sąd uznał, że została ona skutecznie udowodniona. Powód dołączył bowiem do pozwu fakturę, którą wystawił na rzecz pozwanego z tytułu swojej należności wynikającej z § 8 ust. 3 umowy (k. 23). Po tym jak pozwany zakwestionował powództwo co do wysokości, powód przedłożył fakturę wystawioną na jego rzecz przez spółkę wykonującą prace przyłączeniowe (k. 84-84v). Należy wskazać, że dokument ten zawierał szczegółową specyfikację poszczególnych czynności i zużytych materiałów. Wbrew twierdzeniom pozwanego podpis nie stanowi niezbędnego elementu faktury, więc jego brak nie deprecjonował mocy dowodowej przedłożonego dokumentu (art. 106e ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług). Ponadto, zgodnie z brzmieniem postanowienia umownego zawartego w § 8 ust. 3 umowy powód mógł żądać od pozwanego zwrotu nie tylko poniesionych wydatków lecz również zaciągniętych zobowiązań. W tym świetle wystarczyło, iż powód przedłożył wystawioną na jego rzecz fakturę, czym potwierdził istnienie pasywów po jego stronie. Nie było konieczne wykazanie, że koszty ujęte w dokumencie rozliczeniowym zostały poniesione.

Trzeba także podkreślić, iż przedkładając fakturę wraz z pismem procesowym z dnia 11 marca 2021 r. pozwany nie naruszył prekluzji dowodowej. Przepis art. 458⁵ § 1 k.p.c. należy bowiem rozumieć w ten sposób, że powód obowiązany jest przedstawić dowody na wykazanie zasadności roszczenia, ale nie ma on obowiązku przewidywania wszystkich zarzutów pozwanego. Trzeba zresztą wskazać, że zarządzeniem z dnia 25 lutego 2021 r. przewodniczący dał powodowi możliwość ustosunkowania się do sprzeciwu w terminie 7 dni, pod rygorem pominięcia dalszych twierdzeń i dowodów. W niniejszej sprawie potrzeba powołania omawianego dowodu wynikła później – skutek zarzutów podniesionych przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty.

Mając powyższe na względzie, powód wykazał, jakiej wysokości zobowiązania zaciągnął w związku z realizacją umowy o przyłączenie do sieci. W ten sposób ciężar dowodu został przeniesiony na stronę pozwaną. Pozwany chcąc skutecznie się obronić, powinien udowodnić, że faktyczna wartość prac była niższa. Zasadnym byłoby więc złożenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego. Pozwany ograniczył się jednak wyłącznie do twierdzeń, które oczywiście nie mogły zostać uznane za dowody. Jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscencji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, LEX nr 8416). Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodzenia co do tych okoliczności na niej spoczywał, zaś sąd powinien wyciągnąć ujemne

konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów (zob. wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., I ACa 613/12, LEX nr 1294695).

Podsumowując, powód miał prawo do żądania od pozwanego zwrotu kwoty 31.962,78 zł brutto z tytułu wydatków i zaciągniętych zobowiązań w związku z realizacją umowy o przyłączenie do sieci. Powód trafnie jednak obniżył tę sumę o wartość uiszczoną przez pozwanego opłaty przyłączeniowej (8.223,75 zł netto, tj. 10.115,21 zł brutto), która stanowi pośredni i częściowy zwrot nakładów ponoszonych przez powoda (art. 7 ust. 8 pkt 2 pr. energ.). Stąd powód zasadnie domagał się zapłaty kwoty 21.847,57 zł brutto. Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 7 pr. energ. w zw. z art. 353¹ k.c. i § 8 ust. 3 umowy o przyłączenie do sieci nr (...) zasądził od pozwanego G. J. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 21.847,57 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 6 marca 2019r. do dnia zapłaty.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie odsetek wydano w oparciu o art. 2, art. 4 pkt 1 i 3, art. 4a i art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (w brzmieniu obowiązującym przed 1 stycznia 2020 r.; tj. z dnia 13 grudnia 2018 r. – Dz.U. z 2019 r. poz. 118). Odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych Sąd zasądził od dnia następującego po terminie zapłaty określonym w fakturze VAT.

O kosztach procesu orzeczono w pkt II sentencji wyroku na mocy art. 98 k.p.c., w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Za stronę przegrywającą należy uznać w całości pozwanego. Na tej podstawie Sąd zasądził od pozwanego kwotę 4.710 zł, na którą złożyły się opłata od pozwu w kwocie 1.093 zł, koszty zastępstwa procesowego powoda w kwocie 3.600 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.

Sędzia Ryszard Kołodziejcki